

Kuntaliiton lausunto / HaV

12.10.2023

Ari Korhonen, Kirsi Lamberg

Yleiset huomiot

- Kuntaliitto pitää tarpeellisena ja kannatettavana, että ehdotuksen mukaisesti laissa edellytettäisiin poikkeusolojen ja normaaliajan häiriötilanteiden huomiointia kuntien ja hyvinvointialueiden hallintosäännöissä.
- Kuntaliitto pitää valittua sääntelyratkaisua, jossa poikkeavat toimivaltasäännökset kirjataan lain sijasta hallintosäntöön tarkoituksenmukaisena.
- Ehdotettu lakimuutos ei Kuntaliiton arvion mukaan tuota olennaista muutosta jo olemassa olevaan kuntien varautumiseen, mutta täsmentää ja yhtenäistää menettelyjä jättäen kuitenkin kunnille tarpeellisin osin harkintavaltaa.
- Säännöksillä varmistetaan, että kaikissa kunnissa ja hyvinvointialueilla arvioidaan ennakoon erilaisten poikkeuksellisten tilanteiden vaikutuksia hallintoon ja päätöksentekoon.

Yleiset huomiot

- Hallintosäännön määräyksillä ei poikettaisi kuntalain 91 §:n sääntelystä.
- Ehdotettu sääntely ei ota kantaa hallintosäännön määräysten soveltamisen aloittamiseen. Normaaliolojen häiriötilanteet eivät saisi sisältöään esimerkiksi erityislainsäädännöstä, vaan asia jäisi kunnan harkintavaltaan päättää, milloin käsillä on normaaliolojen häiriötilanteesta.
- Kuntaliitto pitää tärkeänä, että lähtökohtaisesti normaalista poikkeavaa toimivaltaa käytetään mahdollisimman vähän ja että myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa huolehditaan päätöksenteon avoimuudesta, demokratian toteutumisesta sekä toimivaltasäännöksistä.
- Kuntaliitto katsoo, että poikkeavissa tilanteissa tehdyistä päätöksistä olisi tarkoituksenmukaista raportoida ainakin kunnanhallitukselle, vaikka otto-oikeutta ei olisikaan käytettävissä. Kunnalla on kuitenkin mahdollisuus harkita, miten se järjestää raportoinnin tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.
- Kuntaliitto toteaa, että toimeenpanon tuella ja esimerkiksi Kuntaliiton hallintosääntömallilla on sääntelyn toimeenpanossa merkittävä asema.

Vaikutukset kunnan hallintosääntöön

- Hallintosääntöön otettaisiin häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten tarpeelliset määräykset 90 §:n 1 momentin 1 kohdassa luetelluista **hallinnon ja toiminnan järjestämiseen liittyvistä asioista**.
- Määräykset kuntalain 90 §:n 1 momentin 2 kohdassa luetelluista **päätöksenteko- ja hallintomenettelyyn liittyvistä asioista**.
- Hallintosääntöön otettaisiin myös tarpeelliset **toimivallan siirtämistä koskevat määräykset**, joilla määrättäisiin kunnan viranomaisten toimivallan jakautumisesta poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa.
- Määräykset kuntalain 90 §:n 1 momentin 3 kohdassa luetelluista **valtuuston toimintaan liittyvistä asioista**

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

- Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että lakimuutokset tulisivat voimaan mahdollisimman pian. Kuntien ja kuntayhtymien hallintosääntö olisi esityksen mukaan saatettava 90 §:n 3 momentin mukaiseksi viimeistään 30.6.2023.
- Kuntaliitto katsoo, että pidempi siirtymäsäännös olisi lain toimeenpanon kannalta perusteltua. Kuntaliitto ehdottaa, että hallintosäännöt olisi saatettava voimassa olevan lain mukaisiksi viimeistään 30.9.2023.